

ÁFRÝJUNARNEFND SAMKEPPNISMÁLA

úrskurður í máli nr. 13/2011

Langisjór ehf., Síld og fiskur ehf., og Matfugl ehf.

gegn

Samkeppniseftirlitinu

I.

Með kærur, dagsettum 2. desember 2011, hafa Langisjór ehf., Síld og fiskur ehf. og Matfugl ehf. (hér eftir nefndir áfrýjendur) kært ákvörðun Samkeppniseftirlitsins í máli nr. 36/2011 frá 7. nóvember 2011 til áfrýjunarnefndar samkeppnismála. Í hinni kærðu ákvörðun komst Samkeppniseftirlitið að þeirri niðurstöðu að dótturfélög Langasjávar, Síld og fiskur og Matfugl, hafi brotið gegn 10. gr. samkeppnislaga nr. 44/2005 með háttsemi sem lýst er í ákvörðuninni. Er móðurfélaginu, Langasjó, gert að greiða stjórnvaldssekt að fjárhæð kr. 80.000.000 vegna brotanna og þá er dótturfélagunum gert að hlíta tilteknum skilyrðum með vísan til 16. gr. samkeppnislaga.

Af hálfu áfrýjanda er þess krafist að hin kærða ákvörðun verði felld úr gildi en til vara að hinni kærðu ákvörðun verði breytt þannig að skilyrði 1.-4. tl. 4. mgr. ákvörðunarorða verði felld úr gildi og að álögð sekt verði felld úr gildi eða lækkuð verulega. Þá er þess krafist af hálfu áfrýjenda að réttaráhrifum þeirra skilyrða sem dótturfélagum Langasjávar hefur verið sett í fyrrgreindri ákvörðun verði frestað sbr. 2. mgr. 29. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993.

Er nú tekin fyrir krafa áfrýjenda um frestun réttaráhrifa hinnar kærðu ákvörðunar.

II.

Mál þetta varðar verðmerkingar á kjötvörum með leiðbeinandi smásöluverði. Í kjölfar skýrslu Samkeppniseftirlitið nr. 1/2008, Viðskiptasamningar birgja og annað samstarf fyrirtækja á matvörumarkaði, hófst sérstakt stjórnáslumál af hálfu Samkeppniseftirlitsins þar sem tekið var til rannsóknar hvort annars vegar Hagar hf. (Bónus) og hins vegar helstu kjötvinnslufyrirtæki hefðu brotið gegn 10. gr. samkeppnislaga með samráði í tengslum við forverðmerkingar á kjötvörum sem seldar voru í verslunum Bónuss. Rannsókn gagnvart Síld og fiski hófst af hálfu Samkeppniseftirlitsins í janúar 2009 og gagnvart Matfugli í mars s.á.

Þann 5. júlí 2010 sendi Samkeppniseftirlitið Síld og fiski og Matfugli andmælaskjal í málinu þar sem komist var að þeirri frumniðurstöðu að Hagar og átta kjötvinnslufyrirtæki hefðu með lóðréttu verðsamráði brotið gegn 10. gr. samkeppnislaga í tengslum við smásöluverðlagningu á kjötvörum í verslunum Bónuss. Þann 28. september 2010 bárust athugasemdir við andmælaskjalið vegna brota Síldar og fiskjar og Matfugls.

Í kjölfar útgáfu andmælaskjalsins sneru Hagar og síðan flest kjötvinnslufyrirtækin sér til Samkeppniseftirlitsins og óskuðu eftir að ljúka málinu með sátt. Gengið var frá sátt við þessa aðila í september og október 2010. Í þeim fólst að fyrirtækin játuðu brot á 10. gr. samkeppnislaga og greiddu sektir. Jafnframt skuldbundu þau sig til þess að breyta tiltekinni háttsemi sinni, sbr. ákvörðun Samkeppniseftirlitsins nr. 33/2010. Ekki náðist sátt við áfrýjendur þessa máls og var hin kærða ákvörðun tekin 7. nóvember 2011.

Ákvörðunarorð hinnar kærðu ákvörðunar eru svohljóðandi:

„Dótturfélög Langasjávar ehf., Síld og fiskur ehf. og Matfugl ehf., brutu gegn 10. gr. samkeppnislaga nr. 44/2005 með þeirri háttsemi sem lýst hefur verið í ákvörðun þessari.

Með vísan til rökstuðnings í ákvörðun þessari og með heimild í 37. gr. samkeppnislaga skal móðurfélag fyrirtækjanna, Langisjór ehf., greiða stjórnvaldssekt að fjárhæð kr. 80.000.000 (áttatíu milljón króna) vegna þessara brota.

Sektin skal greiddast í ríkissjóð eigi síðar en einum mánuði eftir dagsetningu þessarar ákvörðunar. Sé sektin ekki greidd innan þessa tíma skal greiða dráttarvexti af fjárhæð sektarinnar, sbr. 2. mgr. 37. gr. samkeppnislaga.

Með heimild í 16. gr. samkeppnislaga og til að stuðla að virkri samkeppni á þeim mörkuðum sem Síld og fiskur ehf. og Matfugl ehf. starfa á leggur Samkeppniseftirlitið fyrir félögin að hlíta eftirfarandi skilyrðum:

1. Síld og fiskur ehf. og Matfugl ehf. skulu hætta öllum afskiptum af smásöluverði, afslætti frá smásöluverði og smásöluálagningu matvöruverslana og annarra endursöluaðila á vörum sem Síld og fiskur ehf. og Matfugl ehf. selja þeim. Í þessu felst m.a. að starfsmenn Síldar og fisks ehf. og Matfugls ehf. skulu ekki eiga nein samskipti við endurseljendur og starfsmenn þeirra sem lúta að smásöluverði, afslætti frá smásöluverði eða smásöluálagningu, t.d. með tölvupóstum, í síma eða á fundum.

2. Síld og fiski ehf. og Matfugli ehf. er óheimilt að gefa út eða birta leiðbeinandi eða fast smásöluverð á vörum sínum.

3. Síld og fiskur ehf. og Matfugl ehf. skulu fyrir 1. janúar 2012 hætta að merkja með leiðbeinandi smásöluverði vörur sem eru staðlaðar hvað varðar magn, umbúðir og innihald. Með stöðluðu magni er átt við að allar söluæiningar af sömu vörutegund séu því sem næst eins að þyngd og/eða rúmmáli.

Síld og fiskur ehf. og Matfugl ehf. skulu leitast við að framleiða allar unnar kjötvörur þar sem þess er kostur í umbúðum af staðlaðri þyngd. Hér er t.d. átt við vörur eins og kjöthakk, hamborgara, pylsur, bjúgu, tilteknar tegundir áleggs og tilbúna rétti.

4. Síld og fiskur ehf. og Matfugl ehf. skulu fyrir 1. mars 2012 hætta með öllu að merkja vörur sínar með smásöluverði. Á þetta jafnt við um leiðbeinandi verð og fast verð á vörum. Gildir þá einu hvort varan er framleidd undir vörumerki Síldar og fisks ehf., Matfugls ehf. eða vörumerki tiltekinnar verslunar eða verslanakeðju.

Þau fyrirmæli sem felast í ákvörðun þessari skulu kynnt fyrir hlutaðeigandi starfsmönnum Síldar og fisks ehf. og Matfugls ehf. og þeim sem endurselja framleiðsluvörur fyrirtækisins í smásölu. Stjórnarmenn og hlutaðeigandi starfsmenn Síldar og fisks ehf. og Matfugls ehf. skulu undirrita sérstaka yfirlýsingu um að þeir muni fara eftir framangreindu.

Fyrir 1. mars 2012 skulu Langisjór ehf., Síld og fiskur ehf. og Matfugl ehf. upplýsa Samkeppniseftirlitið um aðgerðir sem gripið hefur verið til í því skyni að fara að fyrirmælum þessarar ákvörðunar.

Brot á framangreindum fyrirmælum varða viðurlögum skv. IX. kafla samkeppnislaga.

Fyrirmæli þessi gildir einnig að breyttu breytanda um fyrirtæki sem að hluta til eða öllu leyti kunna að taka við starfsemi, skyldum eða réttindum Síldar og fisks ehf. og Matfugls ehf.“

III.

Sjónarmið áfrýjenda

Áfrýjendur telja, með vísan til 2. mgr. 29. gr. stjórnisýslulaga og lögskýringagagna með þeim, ljóst að fresta beri réttaráhrifum hinnar kærðu ákvörðunar, að því marki sem dótturfélögum Langasjávar séu sett skilyrði, enda sé þar um að ræða afar íþyngjandi

ákvörðun um boð og bönn. Þá sé afar líklegt að ákvörðunin verði felld úr gildi eða henni breytt. Af þessum sökum telja áfrýjendur ótækt að dótturfélögin leggi í kostnaðarsamar breytingar á verðmerkingarferlinu á þessu stigi.

Sjónarmið Samkeppniseftirlitsins

Samkeppniseftirlitið telur ekki skilyrði til að fresta réttaráhrifum með vísan til úrskurðar áfrýjunarnefndar samkeppnismála í máli nr. 7/2009; Bændasamtök Íslands gegn Samkeppniseftirlitinu. Aðrar athugasemdir voru ekki gerðar af hálfu eftirlitsins vegna þessa þáttar málsins.

IV.

Niðurstaða

Áfrýjendur byggja kröfu sína um frestun réttaráhrifa á hinu almenna ákvæði í 2. mgr. 29. gr. stjórnssýslulaga nr. 37/1993 en þar segir að æðra stjórnvaldi sé heimilt, þegar ástæður mæla með því, að fresta réttaráhrifum ákvörðunar. Ákvæðið felur í sér undantekningu frá þeirri meginreglu sem gildir í stjórnssýslurétti, að stjórnssýslukæra frestar ekki réttaráhrifum ákvörðunar, sbr. 1. mgr. 29. gr. stjórnssýslulaga.

Ákvæði 2. mgr. 29. gr. stjórnssýslulaga verður almennt ekki beitt nema ríkar, knýjandi og óvenjulegar ástæður mæli með því. Ákvæðið hefur einkum þýðingu við ákvarðanir sem breyta réttarstöðu aðila, svo sem boð eða bann. Skiptir þá máli hversu íþyngjandi ákvörðun er miðað við þá almennu hagsmuni sem í húfi eru. Þá hefur áfrýjunarnefndin talið að afstaða Samkeppniseftirlitsins skipti máli þegar leyst er úr kröfu um frestun réttaráhrifa.

Áfrýjunarnefnd samkeppnismála fær ekki séð, að skilyrði þau sem sett eru í hinni kærðu ákvörðun og sá frestur sem þar er veittur til að uppfylla þau hafi verið óvenjuleg eða þungbær, miðað við niðurstöðu hinnar kærðu ákvörðunar. Nefndin telur að skilyrðin, sem felast fyrst og fremst í því að áfrýjendum er gert að hætta að forverðmerkja vörur sínar, geti ekki talist verulega íþyngjandi. Skilyrðið lýtur að því að hætta ákveðnu verklagi og hefur ekki verið sýnt fram á eða rökstutt með vísan til neinna gagna að af því hljótist

viðbótarkostnaður fyrir áfrýjendur. Gert er ráð fyrir því að meðferð málsins ljúki hjá áfrýjunarnefndinni innan skamms.

Með vísan til ofangreinds er það mat áfrýjunarnefndarinnar, eftir athugun á gögnum málsins og sjónarmiðum aðila, að ekki sé tilefni til að fallast á þá kröfu áfrýjenda að fresta réttaráhrifum hinnar kærðu ákvörðunar.

Úrskurðarorð

Kröfu áfrýjenda um að réttaráhrifum ákvörðunar Samkeppniseftirlitsins í máli nr. 36/2011 verði frestað er hafnað.

Reykjavík, 17. janúar 2012

Jóhannes Karl Sveinsson

Anna Kristín Traustadóttir

Stefán Már Stefánsson

Rétt endurrit staðfestir: